

Èse de două ori în septemana: **Joi-a** și **Domineca**; era candu va pretinde importantia materielor, va esi de trei sên de patru ori în septemana.

Pretiu de prenumeratiune:

pentru Austria:
pe anu întregu 8 fl. v. a.
„ diumetate de anu 4 fl. v. a.
„ patrariu 2 fl. v. a.
pentru Romania și străinatate:
„ anu întregu 12 fl. v. a.
„ diumetate de anu 6 fl. v. a.

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. core-spondinti ai nostri, si de a dreptulu la Red-actiunea **Stationsgasse Nr. 1**, unde sunt a se adresá si corespondintiele, ce pri-vescu Redactiunea, administratiunea sêu speditur'a; câte vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publicá.

Pentru **anuncie** si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde câte 7 cr. pe linia; repetirile se facu cu pretiu sca-diu. Pretiu timbrului câte 30 cr. pen-tru una data se antecipa.

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA“

pe anulu 1875, cu pretiurile si in condi-tiunile de pana acuma.

Rogâmu cu totu de a dingsulu si cu tóta întetirea, nu numai a grabi cu pre-numeratiuni câtu mai multe, pentru de a ni usurâ substituti'a si mai antai de tôte regularea expeditiunei, ci si cu refuiera restantiilor celor multe, de pre anii precedinti, — pentru de a ni face posibilu si nóa implinirea detorintilor nóstre.

Am lasatu si mai de parte pretiurile dintru începutu, cele atâtu de mice, cum nu se mai afla la alta fôia de asemenea cuprinsu; am lasatu aceste pretiuri, con-tându la latirea foi si a principiiloru nóstre nationali, éri nici de câtu la vr'unu câscigu materialu, la care nu ne am ganditu nici o data, de candu am apu-catu — pre acestu terenu de lupta, pen-tru adeveru si dreptate.

Cârturariloru nostri celoru fôrte seraci, anume invetiatoriloru nostri ce-loru cu dotatiuni slabe si neregulate, bucuosu ne invoimu a li dá si mai de parte foi'a nóstre cu pretiuri scadiute — pan' la diumetate. Dar *esemplaria gratis* — nu mai potemu acordá — de-câtu numai ca de gratificatiune aceloru domni, cari prin zelulu loru ni vor aduná mai multi prenumeranti, sêu ni vor tra-mite corespondintie bune; de asemenea si reuniuniloru culturali ale tenerimei nóstre studiôse, precátu acelea nu ar dispune de medilócele banali, necesari pentru prenumeratiune.

Dupa esperinti'a de pana acuma, trebue sê marturisimu cu parere de reu, cá precátu de grele ni sunt impreju-rârile politice-nationali, precátu de tare ni s'a pârutu de lips'a d'a continuá lupt'a, măcar si numai pentru lamurirea si luminarea situatiunei, pre atâtu de micu si de slabu ni se areta ajutorulu din partea onoratului publicu, si nesicura plecarea la sacrificia.

Prenumeratiunile ni sosescu — atâtu de neregulatu si de incetu, încátu nu nu-mai cá nu ne potemu senti incuragiati in lupta, dar nici cá ni potemu regulá editiunea si speditiunea, cum am fi doritu.

Mare motivu si scusa este seraci'a ce ni se intonédia de pretotindeni, da, recunoscemu essistinti'a seraciei; ea este rezultatulu naturale alu netrebnicei poli-tice a domniloru de la putere, in con-tra cãrei tocmai este îndreptata lupt'a nóstta: dar — am creditu si — nu incetâmu a crede, cá on. nostru publicu va scí apretiu absolut'a necesitate de sacrificia tocmai între astfelu de impre-jurârile grele.

Noi din a nóstre parte nu vom lipsi a aduce totu posibilulu sacrificiu, totusi trebue sê rogâmu, sê nu ni se cêra, sê nu se astepte din partea nóstre, cea-ce nu este in puterile nóstre. —

Redactiunea.

Budapesta, in 11/23 ian. 1875.

Agramadirea materialulu curente de dia, ni face neposibile pentru acestu nru, continuarea articulu — „*Splicári si lamuriri*,” începutu in nrlu precedente, si menitu sê ni chiarifice situatiu-ne, câtu numai se pôte.

N'u negâmu, si consideratiunea, cumca asta data expeditiunea foi nóstre, abia este de 700, inca ní a fost motivu, de a nu grabi cu publicarea unoru articli, si pentru publiculu celu mare, —

pre câtu timpulu publiculu nostru este mai micu de câtu ori candu alta data.

De altu cum — in nrlu viitoriu totu vom continuá, magulindu-ne cu speranti'a, cá — acei articli prin cu prinsulu loru — mai curendu ori mai tardiu, totu si-voru gasi publiculu. —

Evenimentulu celu mare, ce dilele trecute puse spiritele celoru de susu — pretotiudeni in neliniscire si iritatiune, este conflictulu între *Turcia* si *Munte-negru*. Pe la începutulu septemanei acest'e'a, *resbelulu* se credea neevitabile; cãci *Turcia*, desi in caus'a macelului de la *Podgoritia* se oferá a dá satisfactiunea *Muntenegrului*, dar punea conditiunea, ca — *Muntenegru* sê deê in manele tribunalui turcescu spre judecare, pre acei muntenegri, cari fiindu de facia la actulu sangerosu din *Podgoritia*, se dice cá ar fi luat parte la batai'a escata; — o conditiune absolutu ne-acceptabile din partea *Muntenegrului*.

Intr' aceea, dupa-ce puterile mari, si a nume potericii nostri din *Austro-Ungaria* se convinsera, cá unu *resbelu* între *Turcia* si *Muntenegru*, fora tóta indoiéla are sê provóce o conflagratiune generale in *Oriente*, o rescóla a tuturoru crestiniiloru de sub *Semiluna*, in contra cãrei rescóle pote-riile nóstre — vai ce pucinu ar ajunge, pre candu interesulu stepanirii nóstre cere cu imperiositate sustienerea jugului turcescu pe capulu crestiniiloru: deci la întetirea dlui c. *Andrássy*, se pusera re-presentantii — mai verosulu ai *Russtei*, *Prusso-Germaniei* si *Angliterei*, si fecera presiune asupra *Sultanului*, ca sê cêda *dreptiiti Muntenegrului*, si — *Sultanulu* cese, dimisiunandu mai antai pe min. de esterne alu seu, éri mai in colo pu-nendu in aspectu si dimisirnea marelui *Vezir*.

Astfelu *Muntenegru* a triumfat; *resbelulu* s'a evitatu. —

Din *Spania*, dupa ce *Regele Alfons alu II-lea* cu tóta pomp'a oficiale si ocupá capital'a si tronulu, si precandu diplomati'a aréta tóta bunaplecarea d'a-lu recunósce de stepanu legitimu alu tierii, — acum de o data începura a se respandí — nu numai cele mai negre còbe, ci chiar faime despre intemplári dedia-stróse!

Carlistii se misca; pre mai multe locuri avura loviri invingetorie cu — *Alfonsisti* de astadi, *Republicanii* de ieri; ba inca mai multu: se vorbesce seriosu, cá chiar adeveratii *Republicani*, la unele puncturi s'au rescólatu si au începutu a cooperá cu *Carlistii* in contra inamicului comunu!

Confusiunea este din cele mai fru-móse. —

Si din *Francia* n'am scí reportá, decátu despre confusiuni si incurcature; dar aci curendu se astépta lamurire, fiindu la ordinea dilei in adunarea na-tionale — proieptele de legi pentru con-stituirea potestátiloru publice. —

Asia se aréta acestu anu, chiar de la începutu, cá — intr'adeveru are sê fie unu anu alu lamuririloru, apoi — de vor succede acestea, alu paci si con-cordiei generalí, — de nu, sicuru alu con-flictelor fisice, alu *resbelului*. —

Senatulul imperiale, adeca legelatiunea *Transilvaniei* si redeschise siedintiele; éri *Cas'a* reprezentativa a Dietei nóstre unguresci astadi decise, ca desbaterea asupra bugetulu si resp. asupra legiloru pentru dári, sê se in-cêpa mercuri'a viitória. —

Deputatii de partia nationala opo-sitionale asta sêra se intrunescu la prim'a con-ferinti'a; unii mai lipsescu in sa si acuma din *Capitala*. —

Budapesta, in 11/23 ian. 1875.

Dupa tôte câte ni se scriu din par-tia *Transilvaniei*, si — chiar dupa cele ce cetimu prin unele foi nationali, tare începemu a ne teme, cá — *caus'a elec-torale*, adeca cestiunea asupra tienutei *Romaniloru* facia de alegeri, éri are sê se incurce ca vai de ea. Éri începutu a-si redicá capulu imbecilitátile de la 1869 si de la 1872!

Noi — deocamdata avendu sant'a detorintia d'a evitá polemia, nu ne vom demite la specialitati, si cu atâtu mai pucinu ne vom reduce la anumite foi sêu persóne; privighiâmu in sa diua nópte cu cea mai încordata atentiunea asupra miscárilor si directiuniloru; apoi — repetimu si cu acêsta ocaziune, cá la rondulu nostru nu vom lipsi a luminá si acestu terenu, a redicá si aci velulu si a trage mascele de pe feciele cele ascunse, intriganti.

Pentru acêsta ocaziune intonâmu — inca o data, cá ne-a incantatu iniciativ'a fratiloru din *Clusiu*; pentru cá suntemu convinsi, cumca tindu spre binele popo-rului romanu. — Dar — tocmai pentru cá tienemu începutulu de seriosu, ni-am creditu de detorintia, a li recomandá aceloru frati unele consideratiuni, cari credemu cá merita considerare.

Insa — ori câtu am fost si am do-ritu a remané rezervati pentru viitoriu, totusi pentru d'a curmá intrigei iesuitice firulu de insinuatiuni false, próste si ma-litióse, nu pregetâmu a declará aici so-le-nelu, cá desl am staruitu si vom stârui pana vom fi, ca ori-ce consultatiuni s'ar aflá de lipsa intru interesulu causei na-tionali, tôte sê se tiena între barbatii chiamati, între *Romanii* buni si solidi — de prin tôte partile, — nici candu nu ni-a potutu trece prin minte, ca sê tra-gemu la indoiéla, sêu sê facemu obieptu de discussiune si decidere — la cutare adunare publica: *enunciatiunile celoru 30,000 din campulu libertatei, de la 1848*.

Nu, domniloru rugine spirituali, nu de acêsta a fostu candu-va vorb'a in foi'a nóstre, ci de aceea, cá — *cum sê ne punemu toti cu toti in positiunea cea mai buna pentru d'a aperi si afirmá progra-m'a din campulu libertatii*; — asta data la ocaziunea alegeriloru. —

Nu cei-ce pretindu consultatiuni publice, in buna întielegere cu toti cei chiamati, nu acei'a ambla a trage la in-doiéla si a abandoná programe si drep-turi nationali, ci — dupa cum ni-a are-tatu esperinti'a, cei-ce in modu clande-stinu faurescu *memorande* câtra domnii de la putere, prin cari se ingagia a primi pactulu dualisticu de la 1867!

Nu vom concede o data cu capulu, cá vr'unu romanu sub sóre pôte sê fie mai bunu *ardeleanu*, adeca mai intere-satu pentru binele poporului romanu din *Transilvania*, de câtu noi, si — credemu cá am sacrificatu si noi dupa puterile nóstre, casi veri-cine altulu, pentru cau-s'a romana din *Transilvania*, carea este eminentminte caus'a tuturoru *Roma-niloru*.

Tienemu deci, cá ar fi timpulu o data, sê amuta si dispara spiritele cele marginite, cele-ce nu se mai sciu afirmá, de câtu prin provocári de divisiuni si sci-siuni, de — „*nolli me tangere*” — acusi provinciali, acusi confessionali.

Noi — n'avemu confessiune, ca con-fesiune, de câtu numai precátu contribuie

atate la cultur'a si intarirea spiritului nationalu.

Noi — nu considerâmu diferinti'a de provincia, decátu numai precátu un'a sêu alt'a contribuie mai multu la eluptarea libertátii nationali.

Nemici'a in fine mai prostu decátu sustienerea mortisii, cá *caus'a romana* din *Ardealu*, numai *ardeleanu* o pricepe.

Stergeti-Ve urdorile sclaviei secu-lari, domniloru! — —

Budapesta, in 8/20 ian. 1875.

(La conscrierea alegeriloru, resp. la dreptulu de alegere,) din tôte partile se facu prin gazete reflessiuni, éri nóa ni se facu feliu de feliu de întrebári, din cari avemu ocaziune d'a ne convinge, cá — *legea nu se studiadia bine*. Nu ne mirâmu, cãci — abia a începutu a se respandí la ai nostri in limb'a nóstre de o parte, de alt'a, cãci — intr'adeveru ea este — ca din adinsu compusa, câtu se pôte de *sucita* si *scalciata*, cum o caracterisédia si sti-mabil'a „*Gaz. Transilvaniei*.”

Cu tôte acestea, unele dispositiuni ale ei sunt fôrte chiare si precise, si totusi ele se întrepretu câtu se pôte de reu, si se înter-pretu chiar de acei'a, cari tocma ar fi chia-mati, a le desluci si interpretá bine.

Pana si dupa citat'a stimabila *Gazeta* a nóstre din *Brasiovu* (nr. 95 d. 1874,) unu membru alu comisziunei conscriitórie, sê fie splicatu poporului acêsta nefericita lege „*dupa unu metodu fôrte simplu si fôrte prac-ticu, asiá in câtu toti cãti lu-ascultáu, lu-în-tielegeau la momentu*,” — precandu aceea splicare este câtu se pôte de manca si — ne-chiara, ca sê nu dicemu — gresita si rea.

Nu se face — buna óra — diferinti'a necesaria, precum o face legea între dreptulu electoralu in orasiile libere si la sate; se vorbesce de dreptu dupa *holda*, apoi dupa case cu doue si trei chilie, apoi — de dári directe 18 fl.; si in fine de dreptu dupa pri-villegiu in orasiale libere, — fora a distinge bine si asiá a informá cum se cade.

Holdele cele multe, 20, 30 si 40 se receru la tíera, in comunele mari si mice; — in ora-siele cu magistrate regulate — ajunge pa-mentu cu venitu curatu de 16 fl. si o dare directa dupa acestu venitu, adeca cam 2—3 fl. (\$ 3.)

Casele cu câte trei chilie cu valórea pentru dreptulu de alegere numai in atari orasia; la tíera — pôte sê aibe cineva case cu 10 chilii, deca nu va dovedí venitu curatu de 105 fl. dupa acelea, sêu dupa acelea im-preuna cu pamentulu si capitalele ce dóra mai posedu, si solvirea de dare du-pa atâta venitu, — nu are dreptu de ale-gere. (§§. 5 si 6.)

Asiá — nu se luminédia si invetia po-porulu; nu cá metod'a n'ar fi buna, — ea este pré buna; — nici nu cá dóra cele aduse ca dispusetiuni ale legii — n'ar fi adeverate, — tôte sunt adeverate: dar *splicarea si apli-carea este neessacta, manca* — confundatória, éri nu luminatória.

Noi — cu parere de reu trebue sê spu-nemu, cá tocmai astadi atâtu suntemu de ocu-pati in dicece latiri, in câtu ni lipsescu tim-pulu fisicu pentru d'a compune o *instruatiune* essacta si speciale despre dreptulu de alegere dupa nóa lege, si despre modulu de a-lu afirmá; si de aceea rogâmu pre domnii acei'a, cari au si timpulu si — dupa puatiunea loru au avutu ocaziune de a studiá si cunóce bine spiritulu si liter'a legii, ca câtu mai in graba sê se apuce si sê ni compuna unu *catechismu populariu* in acêsta privintia, pre care apoi tôte foile sê-lu publice numai de câtu.

Si pana atunci nu potemu destulu a re-comendá cârturariloru nostri cetirea si stu-diarea bine a legii electoralu, pre care nu nu-

mai o publicara tôte foile nationale, dar noi o dederam si in brosiurie'a seperata, din carea dejã impãrtiram 1300 esemplaria, mai avendu inca destule de impãrtitu. —

Budapeta, in 10/22 ian, 1874.

Precum suna fãim'a publica, „*fendulu reptilieloru*“ din Berlinu, alimentãdia aici la noi, in capital'a Ungariei dõue foi germane si — totu dõue magiare. Este, firesce, pentru d'a face opiniune publica, sãu d'a corege opiniunea publica dupa trebuinti'a dlui Bismark. Se intielege deci, cã Imperiulu marelu diplomatu din Berlinu are aici organe bine informate si — *fidele*, fidele pe bani. Nici nu e astadi in lumea cea culta fidelitatea ca ca a probe bani!

Merita se luãmu cunoascintia despre o manifestatiune intr'o atare fõia si sã atragemu atentiunea celorlu din *Bucuresci* asupra ei, fiindu cã ii privesce fõrte de aprõpe.

Este vorb'a de fõi'a germana, „*Ungv. Lloyd*“ de aici, care nu o data ni-a datu probe, cã are bune informatiuni din Berlinu.

Acãsta fõia se distinge printr'o tãnuta, inamica, batãtoria la ochi facia de totu ce este romanu. Nu este minciuna, insinuatãne scornita asupra Romaniloru, carei ea nu si-ar deschide colõnele cu mare placere. Multu mai crutiãtoria este ea facia de serbi. Dovõda despre delicãteti'a Prussiei cãtra Russia.

Destulu cã acestu onorabile organu, in nrulu seu de ieri, splicandu acelu conflictu, ce s'a escatu in Belgradulu Serbiei — din acea cauza, cã guvernululu serbescu refusa de curendu a recunõsce — pe temelulu ancinitãtii — dreptulu de precãdintia sãu de antãitãtate — consululu generale germanu, dlui de *Rosen*, — la reprezentatiunile oficiali, pentru cuventulu cã densulu este acreditatu numai ca consul generalu, nu si ca agente politicu, precum sunt ceialalti consuli generali ai poteriloru mari, — esplicandu acestu conflictu, se eszeptora asiã:

Titulu de agente politicu — *nu esiste*, si Prusso-Germania nici nu-lu acorda consuliloru sei generali.

Ceialalte poteri lu-dau per abusumu, si consulii generali ai acestora inãtra in functiune totu pe temelulu unui „*Berat*“ turcescu, numai cãtu ci spre a crutiã susceptibilitatea guvernialoru Romaniei si Serbiei, tãnu *Beratulu* in pusunariu si presenta la intrarea in functiune numai cãte o epistola de intruductiune a Regimululu loru.

Atãtu Serbia, cãtu si Romania — a observatu cu superare, cã reprezentantele Germaniei n'a avutu investitur'a ca agente politicu. Dar principele Bismark pururiã a manifestatu displacere facia de aceste aspiratiuni ale tiereloru „*vasale*“ si — a interdãu chiar consuliloru sei amestecãrea in politica.

„In anulu 1872 mersã principiele Bismark pana chiar a ordonã consululu generale de atunci din Bucuresci, ca elu sã dechiãre dlui Costãforu, ministrulu de atunci la estere, sã-i dechiãre pe facia, cã densulu, consululu Germaniei, se afla in Romania — pe temelulu *Beratulu* turcescu, si se afla eschisivminte numai pentru aperãrea intereseloru suditiloru Imperiulu germanu; òr dõca ministrulu Romaniei are afaceri politico, apoi sã le nã intiedie prin medilocirea poterii suzerane din Constantinople!“

Cu atãt'a despretiu — n'a mai vorbitu dõra nici o data alta potere mare despre Romania in timpulu mai nou, si apoi òreacost'a sã fie cãscigulu ce a adusu Romaniei redicãrea la Tronu a unui principe de Hohenzollern?! —

Cestiunea de pe tapetu la Dieta.

In siedinti'a de marti 7/19 ian. a Casei representative ung. Comisiunea finantiãria, despre a cãrei incurcãtura atinsãramu destule in nrii precedinti, tandãm aliguãndu sã face *reportulu*. Dar — ce reportu! Unu reportu — dupa dical'a latina, „*sine luce, sine cruce*.“ Unu reportu, din care vedemu noroiulu finantiãle, intru care ne-au infundatu domnii de la potere, *Deãk'stii magiari* si cu *mamelucii loru*, recrutati din sinulu nostru; dar — nici unu picu de lumina, care sã ni licurõsca si arete, cum òre sã esimu din noi,

ca sã nu ne prepadimu in elu, ca vai de noi, toti cu totii, cu totu cu patria si cu Tronu!

Cea-ce reportulu ni spune — nu este alt'a de cãtu ce si asiã sciã tãta lumea si de ce — tocma se ingroziã poporul din patria. —

Èta ce constata reportulu: deficitu neacoperitu este pentru 1875, 25 1/2 milliõne.

Sã stãmu aci unu picutiu. — Dupa intrõga esperiinti'a de pana acuma, adevã de 8 ani, deficitulu preliminaru nici o unica data n'a corespunsu in *facta*, ci in *facta* elu pururiã a fost mai mare — *pana sã de dõue ori*.

Ast'a este o esperiintiã, carea nu ni-o potu sterge din sufletu nici o mña de legi si o mña de oratiuni frumõse ale domniloru din Diet'a nõstra.

Ei bine, sã luãmu cifr'a, cum ni-o propune comisiunea, adevã numai de 25 1/2 milliõne. Facia de acõst'a comisiunea argumenta asiã: Dõca acestu deficitu, in decursulu anulu 1875 s'ar acoperi din prisosulu sãu provisiunea de 12 milliõne, ce se aflã in cassele publice la 31 dec. 1874, mai departe din restulu ce mai esiste din imprumutulu de 76 1/2 milliõne, realizatu anu, atunci — la incheierea anulu 1875, pentru acoperirea deficitulu pe 1876 — n'ar remanã de cãtu vr'o 14 1/2 milliõne, si astfelu in decursulu anulu 1876, crisa finantiãria, cu alte cuvinte: bancrut'a de statu, ar fi ne-evitabile.

Spre a incunjurã inca de acuma acea crisa, min. de finantie propune *urcãrea dãrilor* si *intruducerea de dãri nõue*, si adevã — celu pucinu spre unu venitu nou de 13-15 milliõne, astfelu, in cãtu cu acestu venitu din dãri si cu — numai 12 milliõne din restulu de imprumutu, sã se acopera deficitulu de 25 1/2 milliõne.

Comisiunea nu recomãda primirea propunerii guvernululu, dar — nici respingerea ei, ci — òr numai constata, cã — dõca s'ar intemplã cum propune ministerulu si dãrile ar incurge in *facta*, apoi la finitulu anulu 1875 ar remanã disponibile pentru 1876 — 27 milliõne fl. si asiã — crisa pentru 1876 ar fi evitata!

Afara de acõst'a comisiunea mai propune Casei cu intetire nõue reduceri in bugetu, pentru reducerea cãtu numai se põte a deficitulu.

Despre an i 1877 si 1878, candu va fi a se incepe refurãrea detoriei de 153 milliõne fl. — tãce ca pescele!

Èta asiã stãmu, si — asupra acestoru fatali costãni are sã se inãpa deãbãtãre publica in Dieta — septeman'a ce vine. Facia cu aceste costãni este sã òe pusetiune deputatiã nationale in conferintiele, de cari se luãra. —

Budapeta in 21 ian. n. 1875.

Cu o duosia desperata se puse ieri „*P. Naplo*“, organulu oficiosu alu Deãkistiloru a canstatã, cãtu de tare, in urmãrea opostiunei de mai de unãdi in comisiunea finantiãria, cãdiura pe data cursurile chãrtieloru de creditu ale Ungariei!

Totu din acestu indemnu, numitulu organu, face o comparatiune intre creditulu de astadi alu *Austriei* si intre alu Ungariei, care comparatiune, prin cifre positive, dovedese *miserabilitatea situatiunii finantiãrie la noi!* Organulu guvernamentaliloru — constata ticalosul'a guvernãrii acestora!

Din colu, peste Laita, tocmai realizãra unu imprumutu de 25 milliõne, fora ipotoca, pe 3 ani, cu 5%; si dupa cursu acestu imprumutu i vine *Austriei* cam cu 6 3/4 procente, precãndu Ungariei imprumutulu din urma cu 6%, cu ipotoca reale prã destula, i veni cu aprõpe 9 3/4 procente!

Ei dar biãt'a deãkista nu spune un'u, macar cã din tonulu ei asiã se vede cã o sente, acea adevã, cumca astadi nu ar dã Ungariei nimo nici cu 12% vr'unu imprumutu!

Destulu cã, amintõsco de creditulu, ce acã 4—5 ani avea Ungaria in Anglãtera, precãndu chãrtiele *Austriei* se eschisãsera de la burs'a Londrei. Apoi incheia suspinãndu: „*Si — unde a ajunsu astadi creditulu Austriei, unde alu Ungariei!*“ — Èta marturisirea proprieã, prã facia, in modu eclatãnte, a ne-trebniãii politice a acestei partite!!

La Reportulu finantiãriu între Ungaria si Croatia.

Dupa pactulu de uniune de la 1873, Remnulu triunitu Croatia si Slavonia, (cu Dalmatia numai dupa nume,) are administratiune politica interna, administratiune de justitiã si de cultu si invetiãmentu — nedependente, si — spre scopulu acoperii speseloru impreunate cu acõsta autonomiã, garantate 45% din intregu venitulu seu, care venitu pe anulu 1875 este preliminaru cu 6,690.000 fl. Asiã dara facendã sum'a garantata pentru administratiunea proprieã aut. a ei — in cifra rotunda 3 mill;*) òr sum'a destinata trebuintieloru comune cu Ungaria, adevã ceialalte 55% — 3,698,000 fl.

Comuna cu a Ungariei este legelatiunea si adm. finantiãloru, comunicatiuniloru statulu, armeloru, relatiuniloru cu Austria si a celorlu esterne.

Spesele comune se calculã dupa bugetulu comunu pe 1875 — la 134,240,000 fl. v. a. La acesteã Croatia nu dã mai multu de cãtu 2 1/4%, dupa proportiunea venituriloru sale, Ungaria — 97 1/4%.

Atãtu de scumpu au comperatu dd. magiari de la potere uniunea si ajutoriulu Croatiloru de candu cu dualismulu loru!

Ungariei, din venitele sale ordenari, pentru administratiunea politica interna de justitiã si de cultu si invetiãmentu, nu i remanã decãtu 6%, adevã 8,200,000 fl. dar si acõst'a numai fora a detrage cele aprõpe 29 milliõne, sarcina comuna cu sãu cãtra Austria Cislaitana.

Dupa calcululu magiãru, Croatia pe ficãre anu este favorisãta prin pactu — cu 2.06200 fl; adevã atãt'a platesco Ungaria pentru ca la spesele comune, care suma, dõca i s'ar detrage din venitele ei, apoi i-ar remanã spre acoperirea trebuintieloru administratiunei autonome numai — 938000 fl.

In faci'a acestora, Deputatii Croatiei, (notabene, care si arc deficitu in bugetulu seu!) denega urcãrea dãrilor, ca neposibile in Croatia si Slavonia.

Deci banulu *Mazuraniã* si multi corifei sunt in capitale pentru midilocirea unei òntielegeri. —

Dela momentulu lui Mariãnu. Naseudu in ajunulu anulu nou.

Inca unu anu s'a cufundatu in abisulu eternitãtii, si noi ne vedemu òra strapusi in unu momentu de serioã cugetãre. È momentulu candu stãmu intre anulu ce l'am petrecutu, cum? — scimu, si intre anulu celu incepemu si care aro sã ne aduca, ce? — nu scimu.

Anulu ce espirã nu lasã suveniru asiã placute lumoi mari, cu atãtu mai pucinu nãtãnei romãne in genere, si in specie nõue, cari privimu cu pietãte si satisfacere la trecutul nostru, si cari abiã ne potemu laudã, cã am facutu ceva demnu de elu. Erã unu tempu, candu sub domni'a strãina, doi, trei barbati resoluti, in acestu anghãletlu alu patriei, sub ochii de Argus ai politiei bachiane luãrau cu multu mai multu, decãtu lucrãmu astadi, candu numerulu nostru e mai multu decãtu indiecitu, candu suntemu liberi si potemu lucrã fara sfiãla de politia. Nu voiu a cercã cu de amenuntiuu cauzele acestei nelucãri, nici cã voiu a face aci o privire preste trecutul nostru mai vechiu, dela desfiãntãrea sistemulu absolutistã si pana astadi, candu suntemu — dupa semne — in ajunulu reinviãrii aceluãsi, desi imbracatu in alte vestminte, cãci pentru asiã-ceva se cere nu numai unu stãliu seriosu, ci si unu spatiu ce trece preste cadrele unui articlu de gazetã. De altu-feliu me nutresco aceã sperãre, cã mai tardiu se va face descrierea critica a acelu trecutã instructiv si avutu de fãpte mari. Voiu inse deci a face, asupra anulu ce espirã, numai o privire generale, cãci prin specialitãti asiã dã põte ansã la scormonirea de cestiuni ce gãdalescu pe unii; apoi dõra s'ar svercoli acestia, in susu si in diosu, pana ce li-ar succeda a seduce lumea sã-i privescã ca acutiti de respunderea ce li jãce prã umeri, si prin ast'a ar aruncã dõra sarcin'a — in spãtele altora. Cu atãtu mai tare nu voiu a face acõst'a, cu cãtu cã nu sciu — neindestulirea cu anulu ce es-

pira, sãu temerea si neorientãrea facia cu cele-ce va sã ni-le aduca anulu viitoriu de sub velulu secretulu — pre multi ii face a ni predicã si a ni dã lectiuni de concordia, de armonia, pana chiar si intre pachãra, aretãndu aci cã toti au scãderi, afãra de predicatori, sãu cu alte cuvinte, cumca pe la noi armonia si concordia n'a existãtu. Pricepemu noi aceste predice chiar si de la aceã, a cororu principiu este: „*divide et impera*.“

Pricepemu ce va sã dica aceste lectiuni chiar acum; pricepemu cãci ni-su cunoscutã si inspirãrele ce ni se facu prinã trefã si a patriã persõna, cumca cutare sãu cutare are sã astepte nu sciu ce si ce dela cutare sãu cutare. Asteptãmu si noi aceã ocasiune de multu dorita si suntemu pregãtiti pentru ea, standu la dispusitiune ori candu se va poffi; pana atunci inse facia cu predicãrie ce ni se facu, directe si indirecte, intrebãmu: este òre possibile concordia, armonia, bunãintielegere, lipsindusinceritate? — In tier'a mameluciloru dã, la noi inse, precum si aiureã — nu. Am fost destulu prunci; am fost destulu dosediti chiar si de aceã, cari nu potu face unu pasu, fara a se rogã mai antãiu de instructiune dela altii; am suferitu destule porecle, cãtu ni e grãtia a ni aduce aminte de ele, si astadi dorere, òrãsi incepu unii a ne face sã le audimu. Si noi cesi miei suntemu pentru concordia, armonia si cãte tõte; pretendemu inse sinceritate, cãci nu potemu servi de unelte orbe si apoi si de obiectu de satira. Cine vrea sã aiba obiecte de risu, stringã-si mamelucii, de cari põte dispune, punã-si-i in glãda si apoi facã-si gustulu; noi inse cari avemu consciãntia de noi, asiã ceva nu vom rabdã. Intempinandu deci tractãrea ce compete fiãcarui membru a unei societãti, ce luãra spre aceluãsi scopu; intempinandu sinceritã ea, fara care conlucãrea armonica e neposibile: vom fi gata a merge mana in mana; pana atunci inse ne vom grupã asiã dupa cum am inceputu, si vom lucrã aceã, ce vom aflã a fi in interesulu nãtãnei si a sermanulu poporu, din acãru sinu am esitu, fara a ne lasã incãtu-va barem conturbati prin critice, satire, predice etc. Sinceritate este, cea ce trebeu sã ceremu unii de la altii, si sã ni o si imprumutãmu: de aci va resulta totu binele ce-lu dorimu.

Sã intorcemu — dupa acõsta alusiune generale — la obiectã. Aruncãndu o privire preste anulu ce espirã, nu sciu ce am potã inregistrã, ca sã aretãmu cã am progresatu, din contra inse mai cã in casulu celu mai favoritoriu, vom aflã cã am amblatu dupa dical'a romãnesca: „*cãtu iãintã, atãtu indereptu*.“ Nu sciu ce fãpte imbucãtorie am potã sã numerãmu la fineã anulu; necãsuru inse destule, cãci poporul e lipsitu si asupritu, pre terenulu nãtãnei n'am ajunsu nimic, si asiã din necãsurile anulu ce espirã ar potã celu pucinu guvernamentalii nostri sã invõtie ceva si sã incãpa a se desãmagi, dupãce ei - intre multe altele, din proiectulu regimulu pentru redicãrea caselorlu municipale, — au potutu vedã cã prelungã totã guvernamentalismulu loru autonomiã municipalulu nostru erã sã o stergã — cei cu cari s'au intovãresitu, prin o trasura de pãna, si dacã nu s'a stersu municipiulu in acelu momentu, avemu a multãmã greleloru imprejurãri, cari facura pã infrãtãtii guvernamentaliloru nostri, pre unguri, ca sã amene desãbãtãrea asupra proiectulu de sub intrebãre. Ce nu s'a facutu, la tempulu potrivit sã nu credemu cã nu va urmã. Noi — desi suntemu miei, am disu si dicemu, cã cu politic'a oportunistiloru nostri vom mai duce-o pana la òdi de rusine, si apoi ne vor aruncã diosu prelungã tõte poclõnele ce facemu, ba ne tememu inca cã cele petrecute la st. Martõnu etc. la tempulu seu se vor petrece si pe la noi, cãci presemne se cam arãta.

In cele interne, cum am disu, am mersu cãtu inãntã atãt'a indereptu. Precãndu de o parte unu numeru micu de òmoni teneri a inceputu a se interesã de cauzele poporulu, datu demulte ori sub caut'a unui omu fara picu de sentiu de umanitate, si s'au apucatu a aduce lucrulu acolo, ca universitate sã òe mesurule de lipsã; precãndu acestia ar aretãtu a fi la nãtãnea misiunii loru: precãndu totu acestia facia cu intrebãrea autonomiei municipale s'au espresu cevasi mai liberu facia cu poterniciã dilei si binevoitorii cei mari ai nostri: pre atunci candu fũ la alegerea membriloru in comitetulu distrãctuale, in loculu celorlu esiti prin sãrte, desi facura cãti-va individi unu

*) 3.014,272 fl. v. a.

planu, ca se bage încatu se pôte barbati inteligenti, oameni activi, poteri tenere, in comitetu, totusi chiar unulu din omenii ce predica concordia, armonia, progresu — desi i-se comunica planulu, află cu calea a pasi in contra-i, si — prin argumente forte acceptabili pentru cei nepreceptuti, facu de o parte de se inchise calea la multi, cari ca membrii faceau servitii bune municipiului, ér de alta parte mediloci a fi alesi omeni, cari numai tienu locula plinu, ba inca se intemplara prin ei si alte mai siode, despre cari inse cu alta ocaziune. —

Cu finea anului insemnu inca unu progresu pre terenulu sanitariu. Acuma doi ani mi-se pare, se alese de chirurgu si veterinariu cu locuinti'a in Naseudu, dlu S. Stoica, care produse atari documente, câtu respectivulu referinte dise, câ atari documente inca n'a produsu unu romanu dela facultatea chirurgica din Clusiu. Dlu Stoica se portă in oficiu cu tóta acurateti'a si aretă unu interesu deosebitu facia cu paciintii, o prassa forte buna. o portare solida si morale, si o diligintia rara. Cu tôte acestea trebui se se duca de la noi in alte locuri, unde va fi tractatu dupa meritu. Departarea lui vom semti-o cu totii, si va semti-o insusi acel'a, care a causat-o. Precandu ne esprimemu cea mai adunca parere de reu pentru perderea acestui individu abile, pe atunci insemnămu că causatoriulu celu pucinu nu e de la noi. Insemnămu acest'a, ca se se scie peste totu si asiă se nu se iée si de aci argumente neintemeiate de eschisivismu granitirescu, dupa cum se indatenedia multi a fauri din totu pasiulu de pe la noi. —

Gratz, 4/17 ian. 1875.

(Inaugurarea festiva a societății lit. „Sentinella romana.“) Pentru jun'a societate romana d'aici, diu'a anului nou a fostu o dia de serbatoru. In acêsta di, acêsta societate si-a serbatu essistintia de unu anu, si totu odata si-a inauguratu activitatea literaria pe bas'a statuteloru, de curundu aprobate prin naltulu guvern.

Spacios'a sal'a, in care s'a tienutu acêsta serbatoru, eră frumosu decorata cu tricoloruri nationali, si inca cu unu mare tablou alegoricu, reprezentandu unu vulture majestosu ce sboră in inaltimea asuria si tienea in ghiara insemnele societății. Diosu se vedea unu scutu cu inscriptiunea lapidara: „Societatea liter. Sentinella romana 1875.“ incununata cu laurii; de-asupra stralucea divin'a trinitate: „Romanismu, Cultura, Progresu.“

Publiculu adunatu — intr'adeveru ne-a surprinsu prin numerositatea sa. Ne onorasera cu presenti'a loru domnii: Popovici, c. r. majoru in pens., Dr Dem. Balasiu de Lissa, Pomp. Branu de Lemeni, oficiantele Popovici, apoi mai toti studentii serbi din Gratz, cu societatea loru „Soko“ de aici. Mai erau inca si Sassi reprezentati.

Deschidendu-se solenitatea prin o vorbire forte potrivita, din partea presiedintelului societății Iul. Filipescu, au urmatu apoi productiunile.

I. Panaea declamă intusiasmatorea poesia „Sentinella romana“, de V. Alessandri. A. Diaconu, cetesce o disertatiune: „Regenerare ori perire.“ N. Enescu, tiene unu discursu forte nimeritu asupra Concordiei la Romani. G. A. Orescu declama poesia „La Patria“, de Granda. Intre puntele programei se cantara diverse arii romane.

Societatea „Romania juna“ din Viena ne-a salutat si gratulatu cu telegrafulu, prin presiedintele seu Dr. Danu.

Suprindere si intusiasmu mare a produsu in fratii Serbi vorbirea tienuta de la tribuna, in limb'a corceta serbescă, de I. Munteanu, academiculu montanistu, venitu anume din vecinulu opidu Leoben, pentru a participă la acêsta festivitate. De la acestu momentu festivitatea s'a prefacutu intr'o adevrata serbatoru de infratire, anume intre Serbii si Romanii din Gratz. Se mai produsera unii pe pianu, violina si flauta. „Imnulu lui Milletici“, cantatu si esecutatu pe violina de I. M. a inaltiatu insufletirea Serbiloru la supr emulu gradu alu entusiasmulu.

Si acum incepură toastele, dintre cari voiescu se atingu aici numai unulu, tienutu de dlu Novacovici, presiedintele societății serbesci „Soko.“ Dlu N. ne desfasiură prin espre siuni pregnantu situatiunea din Orientele Europei, aretandu de ce mare importantia

este aliantia între Romani si Serbi, pre care in miniatura o reprezentămu si noi, si secerandu aplause si aprobări generali.

Intr'ega serbarea a decursu in cea mai buna ordine, si a satisfacutu in tóta privintia pe toti.

Ddiu s'ajute oftările pie a animeloru june necorupte! —

Oravitia, in decembre 1874,

(Incercare de inaintare in cultura; fapte rele si contribuirea unor'a la ingroparea scolii confessionali.) — Inca in primaver'a trecuta am publicatu acea scire imbucuratoriă, cumcă in comun'a Cacova s'a suscepitu in preliminariulu comunalu si totu-de-odata s'a incuviintiatu de universitate comitatensa salariu pentru unu alu doilea invetiatoriu; dar — dorere — pe cum vedu, pana in momentu nu s'a implinitu nemic'a si eu nu poteam, a-mi esplică, ce ore se pōta fi caus'a, de nu se mai deschide concursulu pentru a dōu'a classa, de ora-ce acea comuna frumōsa posedea in sinulu seu peste 2000 de locuitori totu romani. Spre adunca parere de reu, deunadi avui nefericire se audu schimositele fapte a unor'a ce impedece caus'a si adeca:

Cu trecerea mea prin Cacova, scircindu despre caus'a si natur'a discordiei ce a intratu in omenii de frunte de acolo, aflai:

Precum aiuria, si in Cacova are se fie câtu mai curendu organizarea comunei. Duoi dintre domnii preoti din Cacova lucra din respoteri, pentru ca se alēga unu „Iuda“ de jude comunale! Mie nu-mi este de mare mirare in timpulu de facia acêsta rotacire a dloru preoti; inse éta ce audii dela unu amicu de acolo:

„Preotii cei doui voiescu a alege pe „Iuda“ de jude comunalu, s'eu in casu cotrariu se se alēga favoritul lui „Iuda“; câci numai si numai asiă si-vor ajunge scopulu pentru infiintarea unei scolii comunali, etc. etc!“ —

Ei bine, d'apoi acêsta se fie chiamarea servitorilor lui Ddiu?! Ore acêsta se Vi dictedia sacr'a detorintia de preoti — cu crucea in frunte?!

Amiculu meu continuă, urmatorele: „Câti-va dintre preotii nostri, (pe cari, de asta data nu voiu a-i numi cu numele,) asuda colosalu mai in tôte dilele, de binecventatulu spiritu alu lui „Iuda“ si de santitulu vinu alu favoritului seu; apoi atăt'a truda va trebuise-si aibe candu-vasi rezultatulu doritu! — Dar — spre mai buna intielegere provocu pre acei reverindi domni din Cacova, se binevoiesca a-mi respunde si esplică caus'a, si spre acestu scopu eu mi permitu a-i intrebă:

Au uitatu Santiele loru de sant'a biserică, carea intr'o buna deminētia va se li cada peste capu? Domni'a-loru contribuescu ore la derimarea scolii confessionali s'eu numai spiritulu lui I... o face din ei??

Atragu ori cum a tontiuenea Venerabilelu Consistoriu si facu respunsabile pre dlu protopopu, carele bino trebe se scie, câ ce are se se intemple, si dēca nu, apoi mērga acolo in locu si se va convinge!! — Dar — ore ce face intielegtin'a de acolo, ieri-alalta ieri — laudata in „Albina“?! —

Unu calatoriu.

Arado, in 7/19 ian. 1875.

Cu privintia la reflexiunile onorabilei Redactiuni, privitorle la caus'a cu banii bisericici din B.-C o m l o s i u, abusati atātu de fora rusine de domnii — protopopu S i e r b a n u si cumnatu — parinte B o g d a n u, precum si de negrigintia cea fora asemenare a numitului parinte protopopu, in privintia socotiloru si averiloru bisericesci, — s'emi permita on. Redactiune a Albinei a observă, intregindu deslucirile dlui asesore Referinte la Consistoriu, P. P e t r o v i c i u, din nrulu 2, cumca interpelatiunea ce s'a facutu prin prēdemnulu d. asesore Z o r l e n t i a n u in Consistoriulu plenare, in acêsta privintia, n'a remasu fora rezultat si asiă dara nici cea din „Albina“, ei plenulu prin conclusu a aviatu caus'a la com petintia sa, adeca seniatulu epitopescu, ér acest'a curendu consiedandu — decretă, mai antai de tôte r e p r o b a r e a n e g r i g i n t i e i atātu de colosali a protopopulu, apoi amenintiarea sa, câ dēca in timpu de 60 de dile nu va implin tôte cele pona aci negrigite, se va esmite pe speciale sale unu cursore oficiale, insarcinatu cu implinirea.

Intr'aceea mai intră o noua plansōre grea, totu din protopopiatulu acel'a, totu pentru bani defraudati — in comun'a bisericescă E c i c a. Si in fine inca un'a despre aceea, câ in protopopiatulu B. C o m l o s i u l u i de siesse ani, decandu esiste statutulu org. de felu nu s'a tienutu, ba nici nu s'a constituitu scaunu protopopescu! Va se dica, acelu protopopiatu traesce — afora de lege, in absolutismu si anarchia, sub protopopulu ce — nu vrē se se mestece in teritie!!

Privatu se aduce ca cauza — imprejurarea, câ scaunulu nu s'ar potē constitui, fiindu că preotii toti intre sine s'eu si cu protopopulu sunt in rudenia.

A mai auditu lumea de acestea?

Pentru consideratiuni s'eu relatiuni personali — se incete legea!

Cum ore s'a potutu toleră acêsta anomalia atătia ani?

Sicuru, numai prin spiritulu generale de anarchia, carele domoesce, la noi si a nule la — cei intre tôte imprejurările credintiosi ai stepanirei.

Insa omenii putredi, rei, naib'a nu ii lasa pre pace, ei ei isbescu din mani si piciora in tôte partile, pana ce vatema atātu de infam, in câtu apoi lumea vatemata se apuca si li trage masc'a diosu!

Toemai se spandesce faim'a, câ — totu prin influintia protopopulu S i e r b a n u si cu rudeniele sale, in B. Comlosiu s'a trantitu judele romanu si s'a pusu nēmtiu!

Intr'o comuna romana de primulu rang!!!

„Quo usque tandem!“ m.

Cottulu Cararasu, l. Temesiu in dec. 1874.

Calamitățile publice si nedreptățile ce ni se facu noue Romaniloru prin puternicii dilei — fiindu elo generali, de aceea de pe la noi numai din candu in candu ajunge in publicitate câte unu suspinu si numai in urm'a celoru mai grele abuseri domnesci.

Unu atare casu me indemna si astadi se ceru pucinu locu in indesatele colōno ale Albinei.

Voiu se atingu in scurtu despre alegerile supletorie in reprezentanti'a comitatului nostru.

Vinu cam tardiu, câci credeam câ si-vor fi implenitu detorintia altii, mai chiamati; speru inse câ va se interesedie si acū.

Alegerile de reprezentanti in loculu celoru scosi prin sōrte, s'au esecutatu in intregu cottulu la 23, 25 si 27 noemvre a. c. Dela inceputu pana in fine se vede totu intriga si abusu domnescu. Mai antai in congregatiunea estraordenaria, tienuta la 22 sept. a. c. in Lugosiu, domnii au facutu ce au facutu de s'au scosu prin sōrte mai numai din membrii ce apartineau partidei opositionali romane; dupa aceea, nainte de dilele de alegere, precum si in dilele de alegere, n'au crutiatu ostonela d'a suplini pre cei scosi prin sōrte totu cu omeni de ai loru s'eu cu de cei pestriti de ai nostri. Pentru a reusi cu planulu loru de a ucide partid'a nationale romana, domnii se apucara mai antai si incurcarea cercurile electorali de pan' aci; apoi se fece intrebuintiare de influintia oficiale. Va se dica: domnii sucira lucrulu cum li veni mai bine, dar tôte le facura in secretu.

Ei adeca nu tienura contu de cercurile electorali de la 1871, ei desemnara de centre electorali totu comune unde-su ei mai tari, ba inca bagara in unele cercuri comune din altu cercu, firesce cu scopulu de a ne surprinde pre noi in clipit'a ultima si apoi — a raportă victoria asupra nōstra, a celoru ne-pregatiti pentru atari eventualități. Asemenea au cercatu de si-au pusu candidati peste totu, pe cari apoi ii-au recomandat spriginirii sub-alterniloru, cerendu de la acēsti-a se midiloesca la tóta intemplarea alegerea celoru recomandati. De aci se pōte splică, câ abuserile n'au potutu lipsi.

Atingu aci pe scurtu alegerile din cerculu administrativu alu Resitiei, unde e pretoro deputatulu dietale I. Petricu. A fost acestu cercu impartitu in 5 cercuri electorali: Brebulu, Zorlentulu-mare, Resitia montana, Resitia romana si Ezeresiulu. In aceste cinci cercuri electorali — tôte se templara dupa voi'a celoru de susu si la porunc'a domnuluisluga Petricu. Din tôte acestea inse mai lovitoria pentru noi e alegerea din cerculu Ezeresiulu, carui-a apartienu notariatele Colui-

culu si Soreniulu cari-su compuse din comune intregi romane. Presiedintele electorale, dlu Diaconovici eră de parere, câ se se alēga trei romani, dar comissariulu scolare, marele si vestitulu nationalistu Oprea, care e credintiosulu supusu alu pretorelui, se conjură Caif'a de elu cu Pilatu si asiă la porunc'a dlui P. si la pof'ta dlui Oprea — sub cuventulu câ la 1871 se alesara totu romani opositionali — acū se candidara si alesara totu omeni de ai loru: Gica, Kra'l si Budintianu. Ca noroculu nostru, câ dlu Budintianu cadit la Resitia romana, câci altu-cum in Ezeriesiu s'ar fi alesu in locu-i jidanulu din Brebulu; astu-felu inse are si cerculu Ezeresiu unu reprezentante romanu. Fusera aci candidati: Brediceanu, Stefanovici assesorele consistoriale si Budintianu. Petricu inse voi a surupă pe dlu assesore pentru Gica, dupa cum se laudă, din resbunare, câci Stefanovi ei arfi causatu caderea lui Petricu la congressulu pentru alegerea de metropolitu; ér Oprea cerē a surupă pe dlu Brediceanu pentru amiculu seu neamicu alu Romaniloru, pentru Kra'l.

Resbunarea dlui P. s'ar potē încatu-va scusă, dca elu ar fi surupatu pe dlu assesore prin unu romanu bunu, dupa cum a surupatu dlu assesore Stefanoviciu pe dlu Petricu — prin romanulu de toti stimatu — Ianculescu prin alegerea unui Gica inse in loculu dlui S. s'a facutu dlu Petricu partasiu de unu peccatu ne-iertatoriu contra natiunii.

In fine nu potu a nu accentuă, câ caus'a caderii Romaniloru la aceste alegeri — a fost nu numai intrig'a si abusu domnescu, ci si nepasarea ba chiar trandar'a multoru de ai nostri, ba mai a tutururu. Mai antaiu câci ai nostri cei din centru nu s'au interesatu cu trupu si sufletu de cauza, ei ni-au lasatu pe costi din provincia in neorientare, apoi câci preotii si invetiatorii au intardiatu a se pune in fruntea alegetoriloru din capulu locului.

Am doritu a insemnă aceste generalmente, pentru câ se rogu aci pe preotii si invetiatorii nostri a nu uită nici candu, câ poterea nōstra este numai in municipiu, si de aci tota negrigintia facia de afacerile municipali este de a se ascrie de unu peccatu nationalu conducitoriloru naturali ai poporulu nostru, preotiloru si invetiatoriloru.

Nu uitati, dloru preoti si invetiatori deci, câ veti'a vostra este legata de fericirea poporului ce ve sustiene! —

Unu alegetoriu.

L. Versietiu, in 31 dec. 1874.

(Rectificare pentru adeveru.) Dle Redactore! Binevoirati a publică in nr. 94 alu pretiutei Albine o lunga corespondintia — „din Muntii Versietului“, care si-a facutu de tema, a sbiciut abuserile notariloru comunali, si a nune a notariulu Sredistelu B Săndor.

Acolu d. corespondintia a scrisu, precātu conoseu eu imprejurările, multe adeverate, dar — n'a a gresitu, si — de ora-co dlu corespondintu, de buna sēma va fi scris'o aceea falsu, dupa informatiune rea, si de ora-co si eu unulu, pana ieri-alalta-ieri totu rou audiamu povestindu-se acea afacere si — rau o povestiam si eu; deci me tienu partasiu la respandirea informatiunii rele si asiă me sentu detoriu a corege, intru interesulu adeverului.

Rectificarea mea atinge curatu numai la cea-ce se afirma despre notariulu Sredistelu, cumca or fi fost agravatu la tribunulu pentru defraudarea de bani erariali.

Acēsta nu stă; ei adeverulu e, câ notariulu cu judele si cu cassariulu din Sredisteamare, de capulu loru s'au pusu si au scosu din cass'a de pastrare a Versietului o suma de 300 fl. a comunei, cheltuiudu-o pentru lemne. Si — acestu actu alu loru a fost caus'a, pentru care ei toti au fost citati naintea tribunulului.

La atāt'a este a se reduce inviniurea in câtu privesce acestu punctu; si acēsta eu o sciu astadi pozitivmente. Celalalte plansori ce se facu asupr'a aculuiasi d. notariu — intr'adeveru câ sunt grele; dar ele so potu adeveri cu adeverintie puternice.

M. Sredisteanulu.

Varietati.

(Balulu Romanu in Budapesta.) Vociloru straine, multoru din reutate si numai celoru mai pucine din nevinovat'a nescintia, li-a succesu a formă silati in publiculu strainu opiniuni — nu pré favoritorie despre Romani. De aci vine apoi, câ Romanii sunt intempnati in unele parti nu numai prin imbrăcișiri pucinu caldūrōse, ba inca-adesu su priviti chiar rece. Pentru imprasciarea neintemeiateloru preocupatiuni ale strainiloru facia de noi — mai

potrivitu pote lucră tenerimea noastră, carea studiada pe la diversele institute straine. Acesti tineri sunt chiamati nu numai a-si crea lor-si unu titlu de pretensiune la puse-tiuni redutabile si onorifice intre romani, dar si a ni face onore neamului romanu prin diliginta si portarea lor morale, si apoi si prin nisuinta d'a-se constitui in societati, parte pentru a desvoltă, lat si consolidă intra sene sentimentele curate romanosci si conosciin-tiele limbei si literaturii romane, parte pentru a mediloci ameliorarea stării materiali a celoru mai lipsiti dintre oi, parte pentru a mediloci intre conatiunali lor, domiciliati in ce-tătile pe unde studiada ei — o legatura mai strinsa si de act o interesare de cauzele nationali in unire, — parte in fine pentru d'a reprezenta pre Romanu naintea strainiloru in integritatea poteriloru sale, pe tote terenele.

De atari intentiuni vedemu a fi condusa si tenerimea romana din Budapesta, candu ea de o parte s'a constituitu in societatea „Petru-Maioru“, unde atatu de bine se potu intrun toti tenerii ce acurgu aci la studie, din cari cea mai mare parte inse — o sentimu cu do-nerere — au fost siliti a absolvc pe la gimnasia neromane si asiă nu pucinu sunt inficiati de strainismu oresi-care; er de alta parte a in-treprinzut arangiarea de petreceri in carno-valuri, si anume a unui *balu romanu* si estu tempu, in centrulu inversiunatoru nostri antagoni.

Ni tienemu de detorinta a atrage atentiunea publiculu nationalu asupra pasiloru tenerimii de aici si a-ii recomanda bunei-vo-intie a Romaniloru curati in sufletu.

Balulu se va arangiă la 20 faurariu st. n. 1875 in sala de gala din „Grand-Hotel Hungaria“. Venitul curatu este destinatu societatii „Petru-Maioru“. Onorea de *lady patroness*, s'a datu estu-tempu provinciei, alegendu-se de mama a balulu respectabilea donna *Constantia Dunca-Schian* din Deva, carea spre bucuria junimii dejă a primitu si vom avé fericirea de a vedé in mediloculu nostru. Lucrulu se potrivece de minune. Fii museloru si vor face placerile de dantiu sub patrociniulu celei mai erudite Romane. Fericitam cu atatu mai vertosu alegerea, fiindu convinsi, că — ea nu s'a facutu cu derogarea catu de pucinu a pré demneloru nostre dane din capitala. In decursulu pauzei de la balu fetiorii nostri vor a produce, incostumati in vesteme populari, jocurile nationali: Calusierulu si Batut'a seu simbolulu rapiri Sabineloru. —

(Comitetulu Reunivnei Femeiloru Romane din Brasiovu) arangiada in anulu acesta unu „*Balu Reunivnei*“, in dia de 26 ian. n. alu carui venitu curatu este a se adauge la fondulu pentru crescerea orfelineloru serace de nationalitate romana din ori ce tienutu, si — avendu in vedere, că numai prin spriginire reciproca, cu poteri intrunite, potemu ajunge la efecte considerabili, invita cu totu respectulu la acestu balu. — *Contributiile benevoli sunt a se adresă la firm'a Stefannu Sotiru in Brasiovu.* —

„Casina romana“ din Oravitia arangiada estu timpu trei baluri nationali, in 18 ian. 14 fauru si 7 martiu n. in localitatile Casinei „la cerbulu de aur“, pentru cari petreceri se invita publiculu nationalu cu tota onorea; er ofertele benevoli, avendu a se adresă presiedintulu Casinei *I. E. Tieranu*, se vor primii si adevert cu multiamita. —

(Balul arangiadia) Reuniunea filiale a femeiloru romane din Blasiu, domineca in 12/24 ian. in sala de la „Otelulu nationalu“ de acolo. Oferte maranimose in folosulu scōlei de fetitii din Blasiu se primescu cu multiamita la Comitetul Reuniunei si se vor adevert prin foile periodice. —

„Siedietorea“, a aparutu inca la 1/13 a. c. Numerulu primu contine aceste: *Haidati la siedietore!* si *Anulu nou*, versuri de Iosifu Vulcanu; *Anutia*, novela poporala de V. R. Buticescu; *Barbatulu dusu la catania*, versu umoristicu, de Ionu Tripa; *Christosu cu trei slugi*, poveste din poporu, tramisa de At. M. Marienescu; *Doine de la Sasu-Roginu culese de Maria Precupu*; *Dascalulu si badea Ionu*, dialogu; *Doina de la Sibiu*, culesa de N. Petru; *Pacala si Tandala*, anecdote din poporu, tramise de Pavelu Chinesu; si in sfirsitu: *Ciumelu*, ciumelu.

Vestindu aceste, rogămu pe toti carturarii poporulu romanu, sē binevoiesca a introduce acestu noua foitia in mijloculu poporulu, că-eci ea este intemeiata spre a desvoltă gustulu de cetitu, care va produce multu folosu pentru poporu. Pretiulu pe unu anu e 1 fl. Esemplare mai avemu inca. A se adresă tote cele ce privescu redactiunea si administratiunea: strat'a iernei (Teluteza) nr. 1.

Totu-odata multiamimu din anima pré numerosiloru nostri colectanti, cari n'au intardiadu si pan'acuma a ni dá mana de ajutoriu la publicarea acestei intreprinderi asiă de ieftine.

Budapesta, 22 ian. 1875.

Iosifu Vulcanu,
redactorulu „Siedietorei.“

(Societatea literaria „Petru Maioru“) va tiené domineca in 24 l. c. st. n. la 4 ore d. a. siedintia generala estraordinaria, la care sunt invitati dnii membrii a acestei societati.

Budapesta la 21 fauru 1875

Pentru comitetu:

G. Mihalyi jun. Demetriu G. Selceleanu
presied. secretariu.

† (Necrologu) Nu exista in lume fatalitate mai ruinatoria de vietia, decâtu candu crudel'ta mōrte desparte pre duoi soci iubiti, unulu de altulu. Astfelu crud'la si tiran'a mōrte pre ne-asteptate taia firulu vietiei scumpei si pré dulcei mele socie „Marta Botosiu“, nasc. *Balanescu*, inca in primaver'a assistintii sale, in etate de 22 de ani, la 18 dec. a t. in casa bunului si pré devotatulu ei frate *Gregoriu Balanescu*, — dupa o casetoria fericita abiă de 3 ani, lasandu-me cu fiulu *Corneliu*, acest'a in otate de duoi ani, in afundu si amaru doliu, si do asemenea si pre dulcea nostra mama si pre iubiti nostri frati *Gregoriu* si *Elia*.

Osemintele repausatei in Domnulu se depusera cu tota solemnitatea, precum a meritatu o fiintia atatu de demna, in cripta repausatulu si fericitulu parinte alu seu *Sandru Balanescu*, din cimiteriulu *Resitio-montana*. Au asistatu la acestu actu tristu fonebralu, o multime de dd. preoti si invetiatori, precum si unu numeru insemnatu de consangeni, cunoscuti si necunoscuti, cari dimpreuna cu mine o deplangu si i oftēdia din anima durerosă si curata; *Sē-i fa tierin'a usioru si memoria binecuvantata!*

Si in fine, ca de mangaiere, cantu dulcelui angeru — cu marele nostru bardu natonale *Muresianu*.

„Care fericire pre acestu pamentu —
Pote fi mai dulce ca cea din momentu?“ —

Paulu B. Botosiu,
parochulu Cubinulu.

(Necrologu) Septeman'a trecota in 30 decembre st. v. crud'la mōrte er ni rapl pre unulu dintre cei mai zelosi si bravi romani. Preotulu *Constantiu G. Spiniaru* din *Straja*, in fostulu confiniu militariu, in florea vietii sale de abia 28 de ani, cu unu servitiu preotiescu numai de unu anu, parasi acestu lume, dupa unu morbu forte greu de 5 luni. Lupotrecuramu in 31 la momentu cu mare pompa, cu intregu poporulu din comuna si cu 9 preoti si 3 invetiatori din vecinatate. Ludreplange doio'sa sa vaduva *Maria*, dupa numai unu anu de fericita casetoria; tatalu seu *George Spiniaru*, maestru zidar u in *Bogisia-Montana* si multe rudeni si multi conosciuti. *Fie i tierin'a usiora si memoria binecuvantata.* — *Const. Pulovicu, doc.* —

Multiamita publica

Se adnce prin acestu din partea comunei *Padina-Matei*, in comitatulu *Carasiulu*, binefacetiloru marimiosi, cari contribuira spre instruirea cu cele necesari a Casei Domnului, nou redicete in numit'a comuna, carea din caus'a seracei ei, de 80 de ani, de candu si-datēdia essistintia, abiă anii trecuti ajuse prin denarii adunati de la muncitorii sei locuitori, parte mai mare dileri, a si redicē a bisorica, destulu de mare si de materialu solidu. Spre a potē completă si flosi acestu santa casa deci contribuira specialminte si ne deobligara la publicu reconosciinta urmatorii pré stimati domni: pré demnulu nostru jude cercualu administrativu *Bela de Biró*, daruindu 100 fl. v. a; generosulu *D. Alessiu Risticu*, comerciantu din *Moldovana*, daruindu unu policandru elegante; *George Ungureanu*, ospetariu din *Moldovana*, daruindu unu chivotu forte frumosu, trei candelabre pentru prestolu si o cruce la templa; *Antoniu Balea*, negotiatoriu, totu din *Moldovana*, daruindu trei felone pentru usiele altariulu si unu acoperamentu de analoge, tote de materia frumosa si cu parta aurita imprejuru; in fine — de atunci repausatulu cosiocariu fie-iertatu *Meila Popovicu*, daruindu unu acoperamentu de prestolu, forte frumosu. — Ddieu pré-induratulu sē respaltesca binefacetiloru nostri cu binecuvantarea sa! In numele comunei: *G. Chiselitu*, jude com; *Toma Strainu*, *N. Isdodoru*, epitropi; *Iac. Oceanu*, inv. ca notariu alu comit. parochialu. —

AVISU,

catra membrii Asociatiunei nationali aradane pentru cultur'a poporulu romanu.

Adunarea generala a Asociatiunei nationali aradane pentru cultur'a poporulu romanu, in siedintia sa ultima din 15 iuniu 1874, a insarcinatu o comisiune de cinci, pentru a censura si licida tote socotele, actele si statulu Asociatiunei, incepandu dela urdirea ei; apoi pentru terminarea acestoru lucreri a pusu unu terminu preclusu de trei luni, incuviintandu totodata pentru usiorare

aplicarea unui contabilu cu o remuneratiune corespundietoria, si in fine a autorisatu pre presidiu, a defige terminu pentru continuarea adunarii generalu, de locu ce va fi gata comisiunea cu reportulu seu.

Deorace a aspiratu de multu terminulu preclusu de trei luni, fora ca se sciua vre-unu resultatu alu lucriloru comisiunali, atinse mai susu; deorace acum in a sieptea luna dela prorogare, si deorace — mai alesu dupa stramutările intemplete cu mine, intre astfelu de stări ale trebiloru Asociatiunei nostre mi este forte greu a stă in fruntea acestei Asociatiuni, eu cu acest'a prefigu, si prin foile nostre nationali publicu terminulu pentru continuarea adunarii generalu a Asociatiunei nostre aradane pentru cultur'a poporulu romanu, pe dia de 4/16 februaru a. c. la 9 ore demaneti'a in Aradu, si punu la ordinea dilei:

1. Alegerea presiedintulu adunarii generalu in loculu meu, care me affu motivatu a renuncia pe atunci la acest'a onorifica insarcinare.

2. Reportulu comisiunei consuratōrie esmise din siedintia ultima.

3. Cestiunea sulevata dejă despre *reviziunea si modificarea Statutelor* Asociatiunei.

4. Alte obiecte, ce dōra la propuneri din partea membriloru vor fi de a se desbate in sfer'a Asociatiunei.

Aradu, 8/20 ianuaru, 1875.

Mironu Romanulu m. p.
metropolitu, ca presiedintele
adunarii generalu.

Dia „Nou'a lege electorale.“

in brosiura retiparita dupa „Albina“, mai avemu 700 esemplaria si suntemu gata, precum am promis, pentru 20 cruceri a tramite unu esemplariu ori unde s'ar recere pe speselo nostre.

Ba, pentru d'a inlesni si mai multu respandire a studiarea acestei legi, ne-am decisu a face inlesniri si mai mari, si a nume: Celu cen va tramite 2 fl. ne ingagiāmu a-i spedă pe speselo nostre — 11 esemplaria; Pentru 4 fl. — 23 esemplaria;

„ 10 fl. — 60 esemplaria;

„ 20 fl. — 125 esemplaria.

Banii mai secur se tramitu prin avisuri postali, costandu asteliu de tramiteri — pan la 10 fl. numai 5 cr; er' d'aci pan' la 50 fl. numai 10 cruceri.

Dloru corespundinti ai nostri suntemu gata a tramite — câte esemplaria voru cere — si fora pretiulu anticipatu.

An impartitu pana ieri dejă peste 1300 esemplaria, in tote partile unde ni s'au cerutu.

Anume s'au tramisu partii mai mari, afora de cele memorate in nrulu 1, inca urmatoriloru dumni: *I. E. Moldovanu*, in Blasiu; *Pav. Cimponeriu* in Căcova-Carasiulu; *I. P. Desseanu*, resp. dnii de la *Epitropia* fonduriloru in Aradu; *D. Gasparu*, docinte in Lugosiu; *St. Antonescu* in Bogisia-Carasiulu. —

Mai pucine esemplaria ni se cerura si tramiseramu in partile *Bihorulu* si *Selagiulu*; er in partile *Marmatiei*, *Satmarulu* si *Cetatei-de-petra* — n'avuramu ocaziune de a spedă măcar unu esemplariu Ori că sciua Romanii toti magiar'a p'acolo, ori că — nu li pasa d'a conose legea noua.

Redactiunea dela „Albina.“

Insciintiare.

In *Ghilad* comit. *Temesiulu*, langa *Căcova*, se afla de vendiare la proprietariulu *Simeone Popovicu* fenu de calitatea cea mai buna, o cătime ca de 2500 magi. —

Publicatiuni tacsabili.

Concurse:

Pentru statiunea invetiatōresca din comuna *Sudriasi-Jupani*, protopopiatulu *Fagetulu*, se eserie concursu cu terminulu de siese sioptemani dela prim'a publicare in „Albina.“ —

Emolumentele sunt: 120 fl. v. a. in bani; 15 meti de grâu, 15 meti de cucurudiu; 100 lb. de lardu; 100 lb. sare; 15 lb. luminari; 10 orgie de lemno; 20 jugere de livada si 1 jugere de gradina, cu cartiru liberu.

Deci doritorii de o ocupă acestu postu invetiatōrescu, recurrese lor, instruate in sensulu statutulu organicu si adresate sindulu parochiale — sē le substerna domnulu protopopu *Atanasiu Ioanovicu* in *Fagetu*. *Sudriasi-Jupani*, 3/15 ianuaru 1875.

In co'ntielegere cu dlu protopopu tractualu.

1—3 Comitetulu parochiale.

Pentru parochia gr. orientale romana din comuna *Ciuchicu*, — din protopresviteratu *Bisericii-albe*, care parochia deveni vacante priu repausarea paroculu *Iosifu Lintia*, se deschide concursu cu acea observare, că in 16 febr. 1875 dupa calend. vechiu, se va tiené alegerea.

Emolumentele sunt: una sesiune parochiala, birulu legiuitu, si stol'a usuata de pana acuma, dela 140 de case; — si de óra-ce parochia acest'a si-aro capelanulu seu, alesulu parochu va avé s' de in totu casulu 1/3 parte capelanulu de pana acuma din tote veniturile parochiali.

Doritorii de a ocupă acestu parochia au a-si tramite recurrese lor, instruate cu tote documentele preserite in statutulu org. bis. si adresate comitetulu parochialu gr. orientale din *Ciuchicu*, dlu protopresbiteru *Iosifu Popovicu* in *Iam*.

Ciuchicu in 23 dec. 1874.

In co'ntielegere cu dlu protopresbiteru tractuale:

2—3 Comitetulu parochialu.

Spre ocuparea postulu de invetiatōriu romanu in *St. Miclosiulu-mare*, comit. *Torontalulu*, indiestratu cu emolumentele de: 500 fl. anuali, 2 jugere de pamentu scolasticu, 5 1/2 stangeni de lomne, din cari are a se incaldi si scōl'a, doue gradini, dintre cari un'a o menita spre instruirea prunciloru in economia si in gradinaritu, cortelu liberu de doue odăi, camera, pivnitia, camera, gradu curte si gradina, — se deschide concursu pana in 4 septemani dela prim'a publicare, pana candu concurentii au a substerna recurrese loru bine intoemite, comitetulu *bisericescu* — *scolasticu* din aceeaasi comuna, si a se presentă acolo spre documentarea desteritatii loru.

Temesiōra, 20 dec. 1874 Comitetulu eparchialu-scolasticu. 3—3.

Pentru vacantea parochia din comuna *Marcovetu*, cottulu *Temesiulu*, protopresbiteratul *Versietulu*, se eserie concursu cu terminu pana la 26 ianuaru 1875, in care di se va efectui si alegerea.

Emolumentele sunt: una sesiune parochiala, de la 207 case câte unu florinu in v. a. de numeru, si stol'a indatinata. Doritorii de a ocupă acestu parochia au a-si tramite recurrese, instruate cu tote documentele recerute in sensulu statutulu org. si adresate comitetulu parochiale, la dnulu protopopu alu *Versietulu* *Ioanu Popovicu* in *Mercina*, post'a ultima *Varadia*.

In co'ntielegere cu comitetulu parochiale

Marcovetu, in 23 dec. 1874.

Ioane Popovicu,
protopresv.

Pentru amatori de carti

In libraria lui *Paulu Cieslaru* in *Graz*, (*Styria*) se afla de vendiare opulu intitulatu: **Resbelulu franco-germanu din ani 1870—1871**, cu pretiulu scadiutu de 3 fl. in locu de 8 fl. Opulu constă d'in doue parti; si contine 106 portrete a celoru mai renumiti barbati, cari au jocatulu rola in acelu resbelu, precum si 81 de ilustratiuni, ce reprezenta cele mai insemnate atacuri, in fine 7 charte geografice, cari arēta totu odata locurile strategice a ambeloru a-mate. 2—3

NB! Acei Domni abonanti, cari au dejă partea prima, potu primii s' a dou'a parte cu pretiulu scadiutu de 1 fl. 50 cr. in locu de 4 fl.

De mare importantia!

Dr.

Alexandru Popovicu,

Mediculu romanu dela bairle lui *Ercule* langa *Meedia*,

prin acest'a are onore a face conosciutu P. T. Publiculu romanu si Clientelei sale peste totu, cumca a deschisu

„Salonu de consultare“

in *Viena*, *Asperngasse* nr. 1, in faci'a otelulu „*Europa*.“

Densulu primisce asupra sa — arangiarea de consulte medicali cu medicii specialisti, dintre celebritatile *Vieni*, dupa natura si gravitatea casuriloru, ralionandu Professoriloru essactminte despre suferintile pacientiloru, pentru ca acesti'a, si anume Romanii straini in *Viena*, sē nu mai fie sedusi si speculati de felurimi de ciarlatani.

Pacientii neconoscetori de limba si for' de orientare in *Viena*, la locuintia sa potu avé unu internatu cu totulu comod si in tota privintia satisfactoriu.

Intru'noventu: **Dr. Alexandru Popovicu** primisce in salonulu seu a supra-si ori-ce insarcinare, ce atinge sfer'a medicalu, precum si ingrigirea pentru interuarea bolnaviloru pe la institutelle de sanatate corespundietorie, s. a. s. a.